



# ข่าวสารสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี  
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม  
ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน เมษายน - มิถุนายน 2551

## บทบรรณาธิการ

ข่าวสารสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนเมษายน - มิถุนายน 2551 ยังคงมีกิจกรรมที่มากมายด้วยเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม ยิ่งในช่วงนี้บ้านเมืองของเราและทั่วโลก ได้ประสบกับภาวะโลกร้อน (Global Warming) ซึ่งเป็นปัญหาที่เราต้องแก้ไขร่วมกัน โดยลดการใช้พลังงานหรือร่วมกันปลูกต้นไม้ เพื่อบ้านเมืองของเราจะได้อยู่ในสภาพที่สบายขึ้น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานีได้ประสานความร่วมมือกับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดร้อยเอ็ดจัดกิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันสิ่งแวดล้อมโลก 5 มิถุนายน โดย UNEP ได้คำขวัญว่า “Kick the Habit ! Towards a Low Carbon Economy” และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้ใช้คำขวัญว่า “ลดวิกฤติโลกร้อน : เปลี่ยนพฤติกรรม ปรับแนวคิด สู่อุทิศสู่กิจคาร์บอนต่ำ” โดยได้จัดงานขึ้นในวันที่ 5 มิถุนายน 2551 ณ โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด ภายในงานได้มีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย มีการจัดนิทรรศการทางวิชาการ ของโรงเรียนต่าง ๆ ภายในจังหวัดร้อยเอ็ด เนื้อหาสาระจะติดตามได้ใน สิ่งแวดล้อมออนไลน์ สาย 12

ในช่วงต่อไป จะมีกิจกรรมการประกวดธนาคารขยะรีไซเคิลในโรงเรียน ประจำปี 2551 ขอให้ทุกโรงเรียนในพื้นที่ 5 จังหวัด เตรียมตัวด้วย เพื่อจะได้เป็นตัวแทนของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี ไปประกวดระดับประเทศต่อไป

สุดท้ายนี้ก็ขอให้ทุกท่านมีสุขภาพที่แข็งแรง ประสบแต่ความสุข มีหน้าที่การงานที่ดีมั่นคง และช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อมให้อยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ ช่วยกันปลูกต้นไม้ จะทำให้ลดปัญหาโลกร้อน “คิดให้ดี คิดให้รอบคอบ ทำให้ถูก อย่าใช้อารมณ์ในการตัดสินใจแล้วจะนำพาให้เราอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข”

ด้วยความปรารถนาดีจาก...สสภ.12



ด.ญ.วชิรญาณ์ วรรณโนมัย  
โรงเรียนไพโรจน์วิทย์ชาลย์  
ระดับประถมศึกษา



นายอิทธิพล รัตนวงศ์  
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รัชชบุรี  
ระดับมัธยมศึกษา

ชนะเลิศการประกวดวาดภาพ ในหัวข้อ

“เยาวชนไทย ร่วมใจ ลดปัญหาวิกฤติโลกร้อน”

## สารบัญ

อุบลเมืองสะอาด ราชธานีอีสาน	2
สาระดีๆ.....จากโรงเรียนผู้นำ	3
โครงการศูนย์บริการร่วมสารสนเทศสิ่งแวดล้อมระดับภาค	4
หญ้าแฝก” กับการรักษาสิ่งแวดล้อม ตอนที่ 2	4
การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำแบบมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน	5
สิ่งแวดล้อมออนไลน์ สาย 12	6-11

ลดวิกฤติโลกร้อน : เปลี่ยนพฤติกรรม ปรับแนวคิด สู่อุทิศสู่กิจคาร์บอนต่ำ

## อุบลเมืองสะอาด ราชธานีอีสาน

นายประดิษฐ์ สุทธาดา  
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7ว

จังหวัดอุบลราชธานี เป็นเพียงจังหวัดเดียวของประเทศไทย เท่านั้น ที่ได้ใช้ชื่อ ราชธานี ซึ่งหมายถึง เมืองของพระราชธา เป็นดินแดนแห่งธรรมชาติอันวิจิตรงดงาม พืชพรรณธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อารยธรรม โบราณคดี มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น และทวยประชาราษฎร์มีจิตใจที่ดีงาม ดังคำขวัญของจังหวัด คือ เมืองดอกบัวงาม แม่น้ำสองสี มีปลาแซบหลาย หาดทรายแก่งหิน ถิ่นไทยนักปราชญ์ ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม งามล้ำเทียนพรรษา ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์



ปัจจุบันจังหวัดอุบลราชธานี มีอายุครบ 216 ปี และมีความเจริญเติบโตขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีบทบาทเป็นเมืองหลักของภูมิภาค เป็นศูนย์กลางในการบริหารราชการ การศึกษา ศาสนา การท่องเที่ยว การค้า การลงทุน และมีศักยภาพการพัฒนาเชื่อมโยงเศรษฐกิจ กับ ภูมิภาคอินโดจีน เนื่องจากมีทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม

ทั้งนี้ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ซึ่งมีทิศทางและเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ คือ สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี นายชวน ศิรินันท์พร จึงได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 กล่าวคือมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทุกมิติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ภายใต้งานโครงการอุบลเมืองสะอาด ราชธานีอีสาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเมือง ชุมชน ท้องถิ่นให้เป็นเมืองสะอาด มีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและมลพิษ การกำจัดสิ่งปฏิกูลได้เป็นอย่างดี การพัฒนาภูมิทัศน์ที่สวยงามเป็น

ระเบียบเรียบร้อย เอื้อต่อการอยู่อาศัยและการดำรงชีวิตที่ดีของประชาชน อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่ดีงาม สร้างสังคมให้สงบสุขปลอดภัยจากอาชญากรรม และปลอดภัยเสพติด รวมทั้งอบายมุข เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทุนทางสังคมให้ประชาชนมีจิตใจดีงาม และชุมชนเข้มแข็งสามัคคี ซึ่งเป็นฐานพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาของทุกๆด้าน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยพลังจากทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการธุรกิจเอกชน ชุมชนเมือง หมู่บ้าน วัด และสถาบันทางศาสนา ทุกแห่ง ร่วมกันรักษาความสะอาดและพัฒนาพื้นที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ในสังคมให้เกิดจิตสำนึกและปลูกฝังวินัยให้แก่เยาวชนในเรื่องการรักษาความสะอาดของบ้านเมืองให้ฝังแน่นในชีวิตจิตใจ และขับเคลื่อนจังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นจังหวัดที่สะอาดที่สุดของประเทศไทยและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งในระยะที่ผ่านมา ทุกภาคส่วนทั้งจังหวัด ได้ร่วมกันรณรงค์การทำความสะอาดครั้งใหญ่และพัฒนาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (Big Cleaning Day) ไปแล้ว 2 ครั้ง



ทั้งนี้ในระยะต่อไปจะได้มีการประเมินการดำเนินงานตัวชี้วัดการจัดการความสะอาดของส่วนราชการ/อำเภอ/อปท.และสถานการศึกษา โดยคณะกรรมการตรวจสอบประเมิน

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าชาวจังหวัดอุบลราชธานี ทุกภาคส่วนจะได้ลงมือร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสรรค์จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นเมืองสะอาดที่สุดของประเทศเพื่อร่วมกันสร้างความดีถวายในหลวง และเพื่อเกียรติยศและศักดิ์ศรี ความเป็น ราชธานี หนึ่งเดียวของประเทศ

## สาระดีๆ.....จากโรงเรียนผู้นำ

### นายองอาจ พิมสาร นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

ตั้งแต่เริ่มรับราชการเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๐ ผู้เขียนได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ด้านวิชาการ การพัฒนาตนเองมากมายหลายหลักสูตร ซึ่งการฝึกอบรมโดยทั่วไปจะเริ่มเมื่อเวลาประมาณ ๐๕.๐๐ น. และเลิกฝึกอบรมประมาณ ๑๖.๓๐ น. แต่มีหลักสูตรหนึ่งที่มีความแตกต่างจากหลักสูตรอื่นๆ และท้าทายให้ผู้เขียนต้องการเข้ารับการฝึกอบรมก็คือ “หลักสูตรการเสริมสร้างอุดมการณ์และพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อการเป็นผู้นำที่ดี” ณ สถาบันฝึกอบรมผู้นำ หมู่ที่ ๑ ค. หนองบัว อ. เมือง จ. กาญจนบุรี ในความดูแลของมูลนิธิพลตรีจำลอง ศรีเมือง ที่นี้ทุกคนเหมือนได้กลับมาเป็นเด็กนักเรียนประจำอีกครั้ง กล่าวคือทุกคนจะถูกปลูกให้ตื่นด้วยเสียงเพลงเวลา ๐๔.๔๕ น. ผู้ที่มีอายุขึ้นหลักสี่เช่นเดียวกับผู้เขียนอาจไม่เป็นปัญหา เพราะปกติวัยนี้เป็นวัยที่นอนน้อยและตื่นนอนก่อนเวลาปลูกอยู่แล้ว แต่วัยหนุ่มสาวที่อายุขึ้นต้นด้วยหลักสองหรือสามอาจเป็นปัญหา หลังจากปฏิบัติภารกิจส่วนตัวแล้วต้องมารับฟังการบรรยาย เวลา ๐๕.๑๕ น. จนเสร็จสิ้นการอบรมเวลาประมาณ ๒๑.๐๐ น. - ๒๑.๓๐ น. ซึ่งที่นี่มีบ้านพักแบบรีสอร์ทที่สวยงามให้ผู้เข้าอบรมพักบ้านละ ๔ คน ไม่มีพัดลม อาศัยความเย็นตามธรรมชาติ ให้ทุกคนได้สัมผัสสดชื่นสบายใจๆ ที่ต้องนุ่งนอนและกางมุ้งเอง ไม่มีแม่บ้านคอยดูแลทำความสะอาดให้แบบโรงแรมทั่วไป แต่ละคนต้องเก็บมุ้งและที่นอนของตนเองให้เรียบร้อยพร้อมช่วยกันทำความสะอาดบ้านพัก ห้องน้ำ ห้องส้วมและบริเวณรอบๆ ที่นี่มีอาหารมังสวิรัตินิเวศน์แบบแมลงและไม่ใช้ผงชูรสที่รสชาติแสนอร่อย มีอาหารคาว หวานที่หลากหลายมากกว่าบางโรงแรมที่ข้าพเจ้าเคยพักเพื่ออบรม ยกเว้นแต่ไม่มีการเสิร์ฟกาแฟ ทุกคนต้องมาพร้อมเพรียงกันตามเวลาที่กำหนด เข้าแถวเพื่อตักอาหารให้ตนเอง โดยครูกำจัดหรือลูกจ้างของพวกเราจะเน้นย้ำเสมอทุกมื้อให้แต่ละคนตักอาหารให้พอดีและรับประทานอาหารให้หมดจาน เมื่อทุกคนตักอาหารเสร็จแล้วให้มานั่งพร้อมกันที่โต๊ะอาหารประจำกลุ่ม ก่อนที่จะเริ่มรับประทานอาหารพร้อมกัน ผู้เข้าอบรมทุกคนจะต้องทบทวนพิจารณาอาหารจำนวน ๓ บทกลอน ที่อ่านแล้วให้ความหมายที่กินใจเหลือเกิน



๑.... ในโลกนี้ยังมีคนที่จนยาก  
อย่ากินทิ้ง กินขว้างตามใจคน  
๒.... ข้าวทุกจานอาหารทุกอย่าง  
หลายคนเหนื่อยยากลำบากหนักหนา  
ขอบคุณทุกท่านปรานีเกื้อหนุน  
๓..... อย่ากินเพื่อกิน  
ขี้เกียจทำงาน  
สำหรับอาหารหนึ่งมื้อ

ต้องลำบากสารพัดแสนขจัด  
สงสารคนอื่นที่ไม่มีกิน  
อย่ากินทิ้งกินขว้างเป็นของมีค่า  
กว่าจะได้มาปลื้มใจแรงปลื้มทุน  
ทดแทนพระคุณด้วยการทำดี  
กินเพื่อทำงาน  
อย่ากินอาหารเลย  
ต้องทำงานอย่างน้อย ๔ ชั่วโมง

หลังจากรับประทานอาหารเสร็จทุกคนต้องเข้าแถวล้างจาน ชาม และแก้วน้ำของตนเอง ขณะล้างจานอยู่นั้น พลันก็ได้ยินเสียงสุภาพสตรีหลายท่านบ่นว่าอยากให้อาจารย์มาอบรมที่โรงเรียนผู้นำ เพราะอยู่บ้านทำให้กินยังไม่พอ กินเสร็จแล้วแทนที่จะช่วยกันล้าง พ่อสามีตัวดิ่งนั่งดูทีวีหรือสูบบุหรี่อ่านหนังสือพิมพ์สบายอารมณ์ไปเลย

วันถัดมามีกิจกรรมที่น่าสนใจ คือ พล.ต.จำลอง หรือเรียกง่ายๆ ตามที่ภรรยาท่านบอกว่าลุงจำลอง ได้พาผู้เข้าร่วมอบรมป็นขึ้นภูเขาผาซี งานนี้อาจเป็นกิจกรรมที่หนักเอาการสำหรับผู้ที่มีอายุขึ้นหลักห้า หรือมีปัญหาด้านสุขภาพกาย ส่วนผู้เขียนสบายมากเพราะยังหนุ่มแน่นแค่หลักสี่ แต่ทุกคนก็สามารถปีนเขาได้สำเร็จทุกคน เพราะความสามัคคี การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

วันสุดท้ายของการอบรม ลุงจำลอง ได้พาผู้อบรมป็นเขาและชมความงดงามของถ้ำซึ่งยังไม่มีใครตั้งชื่อให้ แต่ก็มีคนเรียกง่ายๆ ว่าถ้ำประกายเพชร ทุกคนที่มาถึงต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าถึงแม้จะเหนื่อยมาก แต่ก็คุ้มค่าเมื่อมาสัมผัสความงามของถ้ำที่ภายในถ้ำมีลักษณะคล้ายฝ่ามือ และมีประกายระยิบระยับเหมือนเพชร ที่นี้ลุงจำลองได้สร้างบรรยากาศสุดแสนประทับใจด้วยการจุดเทียนไขให้ผู้เข้าอบรมด้วยตนเองทุกคนและร่วมร้องเพลง “อยากให้ความรัก” ด้วยกัน



นอกจากการบรรยายของอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและการนำประสบการณ์จากชีวิตจริงมาถ่ายทอดให้ผู้เข้าอบรมฟังแล้ว การฝึกอบรมครั้งนี้ยังมีกิจกรรมอีกมากที่บางคนในชีวิตอาจไม่เคยได้สัมผัสมาก่อนหรืออาจจะเคยแต่ไม่ได้ทำมานานแล้ว เป็นต้นว่า จะต้องประหยัคนธวัชส์ถ์ว่าที่เคยเป็น งดสุรา การพนัน งดแสดงออกในเชิงชู้สาว ฝึกการเตรียมดินเพื่อเพาะปลูกพืชผักสวนครัว ซึ่งหลายคนในชีวิตตั้งแต่เกิดมาอาจไม่เคยทำ แม้กระทั่งจับจอบ เสียม แต่ทุกคนต่างก็ลงมือช่วยกันทำด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ เนื่องจากถ้าเราไม่ทำผู้เข้าอบรมรุ่นต่อไปก็จะไม่มีผักปลอดสารพิษไว้บริโภคเพราะพวกเราช่วยกันรับประทานผักจนหมดแปลงท้ายที่สุดในการฝึกฝนการเป็นผู้นำในระยะเวลาอันสั้นเพียง ๔ วัน ๓ คืนนี้ไม่ทราบว่าจะแต่ละคนจะได้นำสิ่งที่ได้กลับไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองครอบครัว สังคมและประเทศชาติมากน้อยแค่ไหน แต่อย่างน้อยการที่ทุกคนได้เรียนรู้ความลำบากและฝึกความอดทนบ้างน่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี เพื่อจะได้ออกมาเป็นผู้นำอย่างสมบูรณ์แบบ



คนฉลาด ประเมินค่าคนจากความสามารถ จึงรู้จักคุณภาพของชีวิต

คนขี้ปัญญา ประเมินค่าของคนจากความดี ประโยชน์ จึงรู้จักประโยชน์แท้แห่งชีวิตจริง

เก็บมาฝาก

คำคม คมคาย

ว่าด้วยค่าของคน  
คนทั่วไป ประเมินค่า  
คนจากปัญญา จึง  
รู้จัก แต่ตราขี้ห่อปะ  
ติดชีวิต

## โครงการศูนย์บริการร่วมสารสนเทศสิ่งแวดล้อมระดับภาค

นางเยาวลักษณ์ ศรีทาพัทธ์

นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

โครงการศูนย์บริการร่วมสารสนเทศสิ่งแวดล้อมระดับภาค เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2547- ปัจจุบัน โดยกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งในการจัดตั้งโครงการดังกล่าวมุ่งเน้นเพื่อให้มีศูนย์บริการในระดับภูมิภาคที่จะอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพ ในการบริการสารสนเทศด้านสถานการณ์สิ่งแวดล้อมให้ทราบพื้นที่ที่จะเกิดปัญหาวิกฤติด้านสิ่งแวดล้อมผ่านการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตระหว่างสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคและกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม



### สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 เว็บไซต์

<http://reo12.envicluster.deqp.go.th>

ได้ให้บริการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม และข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ 5 จังหวัด ประกอบด้วย อุบลราชธานี มุกดาหาร อำนาจเจริญ ชัยภูมิ และร้อยเอ็ด โดยข้อมูลที่ให้บริการประกอบด้วยข้อมูลสิ่งแวดล้อมรายสาขา 12 ชั้นข้อมูล ดังนี้ ข้อมูลฟาร์มหมู ฟาร์มไก่ สถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ระบบบำบัดน้ำเสียโรงพยาบาล สถานประกอบการที่มีการขออนุญาตคูคตทราย เต้าเผาศพ ระบบกำจัดขยะชุมชน ระบบกำจัดขยะติดเชื้อ ร้านรับซื้อของเก่า โรงฆ่าสัตว์ และโรงงานอุตสาหกรรม อีกทั้งสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 ได้มีการเผยแพร่ข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมรายสาขา ประกอบด้วย ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศ และผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ประจำปี และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กิจกรรม/โครงการด้านสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญตามโอกาสด้วย

## “หญ้าแฝก” กับการรักษาสิ่งแวดล้อม ตอนที่ 2



นายมนต์ชัย จันทร์ศิริ

นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4

เมื่อฉบับที่แล้ว ผมได้สัญญากับท่านผู้อ่านไว้ว่า ฉบับนี้จะนำข้อมูลเรื่องหญ้าแฝกมานำเสนอต่อเป็นตอนที่สอง โดยจะเป็นการแนะนำให้ทุกท่านได้ทราบชนิดของหญ้าแฝกที่พบในประเทศไทย รวมทั้งการนำหญ้าแฝกมาใช้ในการบำบัดน้ำเสีย ซึ่งตามที่ได้กล่าวไว้ในฉบับที่แล้วว่า หญ้าแฝกมีอยู่ในโลก 12 ชนิดนั้น ในประเทศไทย พบเพียง 2 ชนิด คือ หญ้าแฝกกลุ่ม (*Vetiveria zizanioides* (L.) Nash) และหญ้าแฝกคอง (*Vetiveria nemoralis* A. Camus) ชื่อของชนิดหญ้าแฝกก็บ่งบอกแล้วว่าครั้นจะพบหญ้าแฝกทั้งสองชนิดนี้ได้ที่ไหนบ้าง ก็ **หญ้าแฝกกลุ่ม** มักจะพบในที่ราบลุ่มน้ำท่วมขัง แต่ก็สามารถกระจายได้ทั่วไปในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย เช่น หญ้าแฝก กลุ่มพันธุ์กำแพงเพชร 2 ศรีลังกา สงขลา และสุราษฎร์ธานี เป็นต้น ส่วน **หญ้าแฝกคอง** ก็มักจะพบทั่วไปในบริเวณที่มีสภาพแห้งแล้ง หรือดินระบายน้ำได้ดีทั่วทุกภาคของประเทศไทย เช่น หญ้าแฝก กลุ่มพันธุ์กำแพงเพชร 1 นครสวรรค์ ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี ร้อยเอ็ด และเลย เป็นต้น โดยหญ้าแฝกกลุ่ม มักจะมีใบยาวและกว้างกว่าหญ้าแฝกคอง อีกทั้งใบยังโค้ง และมีสีเขียวเข้ม หนุ่มมันมากกว่าด้วย นอกจากนี้หญ้าแฝกกลุ่มยังทนอยู่ในภาวะน้ำท่วมขังได้ดี ดังนั้น หญ้าแฝกกลุ่มจึงได้รับความนิยมนำมาใช้ในการบำบัดน้ำเสียอย่างกว้างขวางครับ

มีงานวิจัยมากมายที่ได้ทดลองนำหญ้าแฝก มาบำบัดน้ำเสีย และได้ผลดี เช่น ในประเทศออสเตรเลีย ได้มีการศึกษาประสิทธิภาพของหญ้าแฝกที่ปลูกในระบบที่ไม่ใช้ดินเพื่อบำบัดน้ำเสียจากที่ฟอกอาศัย พบว่าหญ้าแฝกมีประสิทธิภาพในการบำบัดไนโตรเจน ฟอสฟอรัส ในน้ำเสียได้มากกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ หรือในประเทศจีน ได้มีการศึกษาโดยนำหญ้าแฝกมาบำบัดน้ำชะขยะเปรียบเทียบกับพืชอื่น ๆ เช่น ผักตบชวา และผักเป็ดน้ำ ซึ่งพบว่า หญ้าแฝกกลุ่ม มีความทนทานต่อน้ำชะขยะได้ดี และสามารถบำบัดธาตุอาหารไนโตรเจน และฟอสฟอรัส ได้มากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสูงกว่าผักตบชวาและผักเป็ดน้ำ

ถึงตรงนี้ หลาย ๆ ท่านคงจะสงสัย ว่าทำไมหญ้าแฝกจึงเป็นพืชที่มีคุณสมบัติในการบำบัดน้ำเสียได้ คำตอบง่าย ๆ ก็คือ หญ้าแฝกมีคุณสมบัติพิเศษต่อไปนี้ครับ

### สมบัติด้านสัณฐาน

1. มีลำต้นที่แข็งแรงและตั้งตรง ทนทานต่อสภาวะที่น้ำไหลแรง
2. มีการเจริญเติบโตและแตกกอหนาแน่น ทำให้สามารถช่วยกรองและดักตะกอนในแหล่งน้ำได้
3. มีระบบรากลึกและหนาแน่น ทำให้สามารถลดมลสาร ดูดซับธาตุอาหาร และส่งผ่านออกซิเจนในน้ำเสียระดับลึกได้
4. โครงสร้างของระบบรากที่ใหญ่เป็นที่ยึดเกาะของจุลินทรีย์และกระตุ้นให้จุลินทรีย์เกิดกระบวนการย่อยสลายบริเวณ rhizosphere ซึ่งมีออกซิเจนเป็นฟิล์มบาง ๆ โคลงรอบราก

### สมบัติด้านสรีระ

1. ทนทานต่อสภาพน้ำท่วมขัง และมีความเป็นกรดและด่างสูงได้
2. ทนทานต่อความเป็นพิษของโลหะหนักได้ เช่น อาร์เซนิก แคดเมียม ตะกั่ว โครเมียม ทองแดง และสังกะสี เป็นต้น

จากที่กล่าวมา ทุกท่านคงจะให้เห็นชัดเจนแล้วนะครับว่าหญ้าแฝก เป็นพืชที่สามารถช่วยรักษาสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการป้องกันดินถล่ม ช่วยดูดซับความชื้นในดิน และนำมาใช้บำบัดน้ำเสียได้ ดังนั้นหากมีโอกาส ลองนำหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์กันนะครับ ถือว่าเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วยวิถีทางธรรมชาติครับ

## การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำ

### แบบมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน

นายอุดมศักดิ์ ต้นสิงห์  
นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

#### ความเป็นมา

เนื่องจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) การพัฒนาระบบราชการมาตรา ๓/๑ การบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจ และทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลงาน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ

ดังนั้น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๒ อุบลราชธานี จึงได้ทำการสำรวจภารกิจหลักหรือยุทธศาสตร์ที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ โดยได้มีการจัดประชุมเพื่อให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและคัดเลือกกิจกรรมที่จะดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งผลสรุปได้เลือกกิจกรรมการตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่ น้ำมูลและกำหนดเป็นโครงการ มีชื่อว่า “โครงการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำแบบมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑”



#### ผลการดำเนินงาน

โครงการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำแบบมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้เลือกแม่น้ำมูลเป็นแหล่งน้ำที่จะทำการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ ได้กำหนดสถานีตรวจสอบ จำนวน ๖ สถานี ได้แก่ สถานีที่ ๑ บริเวณท่าเสด็จ บ้านคูเคื่อ (ต้นหาด) สถานีที่ ๒ ช่วงกลางหาดคูเคื่อ บ้านคูเคื่อ (กลางหาด) สถานีที่ ๓ สะพานข้ามแม่น้ำมูล ถนนเลี้ยวเมือง บ้านคูเคื่อ สถานีที่ ๔ วัดบ้านช่างหม้อ ต.ค่าน้ำแซบ อ.วารินชำราบ สถานีที่ ๕ สะพาน ๑๐๐ ปี สมเด็จพระศรีนครินทร์ สถานีที่ ๖ หาดศรีภิรมย์ บ้านปากน้ำ ต.กุดลาด อ.เมือง

เนื่องจากแม่น้ำมูลเป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญต่อชาวอุบลราชธานี ประชาชนได้ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำมูลในการอุปโภคบริโภค การพักผ่อนหย่อนใจและการนันทนาการต่างๆ หากแม่น้ำมูลมีความสกปรกและเสื่อมโทรม อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำนี้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๒ ได้ร่วมกับคณะทำงานภาคประชาชนติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่ น้ำมูล จำนวน ๕ ครั้ง ตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๑ ตรวจวัดโดยใช้เครื่องตรวจวัดคุณภาพน้ำภาคสนามหลายตัวแปรและเก็บตัวอย่างส่งตรวจวิเคราะห์ที่ห้องปฏิบัติการของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ ๑๒ ผลจากการตรวจวัดคุณภาพน้ำแม่ น้ำมูลจำนวน ๓๐ ตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่แม่น้ำมูลยังมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๓ โดยมีคุณภาพน้ำจัดอยู่ประเภทที่ ๒ จำนวน ๑๘ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ และมีคุณภาพน้ำจัดอยู่ประเภทที่ ๓ จำนวน ๑ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๓๓ ส่วนคุณภาพน้ำที่มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐาน มีคุณภาพน้ำจัดอยู่ประเภทที่ ๔ จำนวน ๕ ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ โดยมีดัชนีบ่งชี้คุณภาพน้ำที่ทำให้แม่น้ำมูลมีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานคือ ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD), โคลิฟอร์มแบคทีเรียทั้งหมด (TBB) และฟีคัลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย (FCB)



# สิ่งแวดล้อมออนไลน์ สาย12

โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ปี 2551



นายวิโรจน์ มีแก้ว รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประธานในพิธีการฝึกอบรมภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ปี 2551 (รุ่นที่ 1) ในวันที่ 1 เมษายน 2551 ณ ห้องประชุมชั้น 5 อาคารส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์มะเร็งอุบลราชธานี โดยมีนายเฉลียว ถีสง่า ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี กล่าวรายงาน

โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ปี 2551



นายสุรชัย ลีนทอง รองผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นประธานในพิธีเปิดงานการฝึกอบรมภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ปี 2551 (รุ่นที่ 2) ในวันที่ 29 เมษายน 2551 ณ ห้องประดับแก้ว อาคารแกรนด์บอลรูม โรงแรมเพชรรัชต์ การ์เด้น จังหวัดร้อยเอ็ด

# สิ่งแวดล้อมออนไลน์สาขา 2

วันวิสาขบูชา และวันปลูกต้นไม้แห่งชาติ ปี 2551



นายชวน ศิรินันท์พร ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประธานในพิธีเปิดงาน วันปลูกต้นไม้แห่งชาติ จังหวัดอุบลราชธานี ปี 2551 ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2551 ณ บริเวณป่าชุมชนบ้านดงยาง ต.ก่อเอ้ อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี โดย นายเฉลิม ลีสง่า ผอ.สสท.12 และคณะเจ้าหน้าที่ร่วมจัดนิทรรศการทางวิชาการ และปลูกต้นยางนาไม่มงคลพระราชทานประจำจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 76,000 ต้น

## ธนาคารขยะรีไซเคิล สสท.12

## โครงการประกวดธนาคารขยะรีไซเคิล ปี 2551



นางมานิตา มีแก้ว อป.นายกเหล่ากาชาดจังหวัดอุบลราชธานี เชิญชมและสมัครเป็นสมาชิกธนาคารขยะรีไซเคิล สสท.12 ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2551

นายประเดิม ภาคแก้ว นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8ว. และคณะร่วมเป็นกรรมการพิจารณาโรงเรียนที่เข้าร่วมประกวดธนาคารขยะรีไซเคิล จังหวัดร้อยเอ็ด ในวันที่ 21-22 พฤษภาคม 2551

# สิ่งแวดล้อมออนไลน์สาย 12

## การติดตามตรวจสอบสภาพสิ่งแวดล้อมอย่างง่าย



กรมควบคุมมลพิษ ร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี จัดฝึกอบรมภายใต้โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างง่าย ให้แก่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด ชัยภูมิ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมุกดาหาร ในระหว่างวันที่ 17-20 มีนาคม 2551 ณ โรงแรมพลอยพลาซ อ่าเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

## ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาเครือข่าย ทสม.



สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ปี 2551 มีคณะกรรมการ ทสม. ระดับจังหวัด ในพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดร้อยเอ็ด ชัยภูมิ อุบลราชธานี อำนาจเจริญ และมุกดาหาร เข้าร่วมประชุม เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2551 ณ ห้องประชุมชั้น 3 สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี

## วันสงกรานต์ สสท.12 ปี 2551



คณะเจ้าหน้าที่ สสท.12 ร่วมรดน้ำดำหัวตามประเพณี ผอ.สสท.12 เนื่องในวันสงกรานต์ 13 เมษายน 2551

## วันฉัตรมงคล ปี 2551



นายชลธิชา ลิตง่า ผอ.สสท.12 และนายสมาน มานะกิจ ทสจ.อุบลฯ และคณะเจ้าหน้าที่ ร่วมถวายพานพุ่ม เนื่องในโอกาสวันฉัตรมงคล 5 พ.ค. 2551 ณ หอประชุมไพรพยอม ม.ราชภัฏอุบลฯ



# สิ่งแวดล้อมออนไลน์สาย 12

## วิทยากร สสภ.12



นายเฉลิม ลิสง่า ผอ.สสภ.12 ร่วมกับเจ้าหน้าที่ เป็นวิทยากรฝึกอบรมคณะเจ้าหน้าที่ อบต.สร้างถ่อ อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี ในวันที่ 22 เมษายน 2551



นายประเดิม ภาคแก้ว นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8ว. เป็นวิทยากรบรรยายเรื่องการจัดแยกขยะแบบครบวงจร เชิงปฏิบัติการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 1 ในวันที่ 28 เมษายน 2551 ณ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี



คณะเจ้าหน้าที่กลุ่มงานส่งเสริมและเผยแพร่ เป็นวิทยากรฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม และการคัดแยกขยะแบบครบวงจร ให้กับบุคลากรของ อบต.สัมผ้อ อ.ไทยเจริญ จ.ยโสธร ในวันที่ 25 เมษายน 2551



นายมนต์ชัน จันทร์ศิริ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 4 เป็นวิทยากรฝึกอบรม “โครงการเยาวชนรักชาติ” ของมณฑลทหารบกที่ 22 ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2551 ณ ห้องอบรมศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 22

# สิ่งแวดล้อมออนไลน์สาย 12

วันสิ่งแวดล้อมโลก 5 มิถุนายน ปี 2551 จังหวัดร้อยเอ็ด



นายสุรชัย ลิ่นทอง รองผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นประธานในพิธีเปิดงานวันสิ่งแวดล้อมโลก 5 มิถุนายน จังหวัดร้อยเอ็ด ปี 2551 มีนายชาติรี ขาปะวัง ผู้อำนวยการโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย กล่าวรายงาน ในวันที่ 5 มิถุนายน 2551 ณ โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย โดยมีนายเฉลียว ลีสง่า ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี นายชัยรัตน์ หินทอง ทสจ.ร้อยเอ็ด และนายวิวัฒน์พงษ์ ชิตทรงสวัสดิ์ รองนายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด ร่วมปลูกต้นกระบก ไหม้มงคลพระราชทาน ประจำจังหวัดร้อยเอ็ด มีนักเรียนนักศึกษาและประชาชนเข้าร่วมเดินรณรงค์ จัดนิทรรศการทางวิชาการและกิจกรรมการประกวด จำนวน 3,000 คน

# สิ่งแวดล้อมออนไลน์สาย 12

## กิจกรรมประกวดแฟนซี Reuse



การประกวดแฟนซี Reuse ในหัวข้อ  
“แต่งสวยอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันลดโลกร้อน”  
ณ บริเวณเวทีสวนป่า โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย  
วันที่ 5 มิถุนายน 2551

## กิจกรรมประกวดวาดภาพ



การประกวดวาดภาพ ในหัวข้อ  
“ร่วมใจลดวิกฤติโลกร้อน”  
ณ บริเวณอาคาร 3 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย  
วันที่ 5 มิถุนายน 2551

## กิจกรรมประกวดเรียงความ



การประกวดเรียงความ ในหัวข้อ  
“เยาวชนไทย ร่วมใจลดวิกฤติโลกร้อน”  
ณ บริเวณอาคาร 3 โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย  
วันที่ 5 มิถุนายน 2551

## กิจกรรมประกวดโต้วาที



การโต้วาที ในญัตติ  
“พฤติกรรมชาย ลดปัญหาวิกฤติโลกร้อนมากกว่าหญิง”  
ระหว่างโรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย (ฝ่ายเสนอ)  
และโรงเรียนสตรีศึกษา (ฝ่ายค้าน)



สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี  
430 หมู่ที่ 11 ถนนคลังอาวุธ ตำบลขามใหญ่  
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน  
ใบอนุญาตที่ 17 / 2551  
ปณฝ.วนรมย์

## ที่ปรึกษา

ศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช

ชาติรี ช่วยประสิทธิ์

ไพศาล กุวลัยรัตน์

วิชัย แหลมวิไล

ดำรงค์ พิเดช

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

## บรรณาธิการ

เฉลียว ลีสง่า

ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี

## กองบรรณาธิการ

ประเดิม ภาคแก้ว

องอาจ พิมสาร

ประดิษฐ์ สุดซาดา

มนต์ชัย จันทศิริ

เยาวลักษณ์ ศรีทาพัทตร์

อุดมศักดิ์ ต้นสิงห์

ยศกร คำหอม

## จัดพิมพ์ และเผยแพร่

กลุ่มงานส่งเสริมและเผยแพร่ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี

www.reo12ubon.in.th หรือ e-mail : [reo12ubon@hotmail.com](mailto:reo12ubon@hotmail.com) และ [reo12ubon@yahoo.com](mailto:reo12ubon@yahoo.com)

ท่านที่สนใจจะสมัครเป็นสมาชิกข่าวสารสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 สามารถติดต่อได้ที่ กลุ่มงานส่งเสริมและเผยแพร่  
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 12 อุบลราชธานี โทร. 045-285071-3 โทรสาร 045-285073 โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

คัดแยกขยะรีไซเคิล สามารถเพิ่มมูลค่า มุ่งรักษาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการออม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต